

“Anem cap enrere, però sempre som a temps de canviar de rumb”

Sandro Veronesi relata la reinvençió d'un home madur a 'El colibrí'

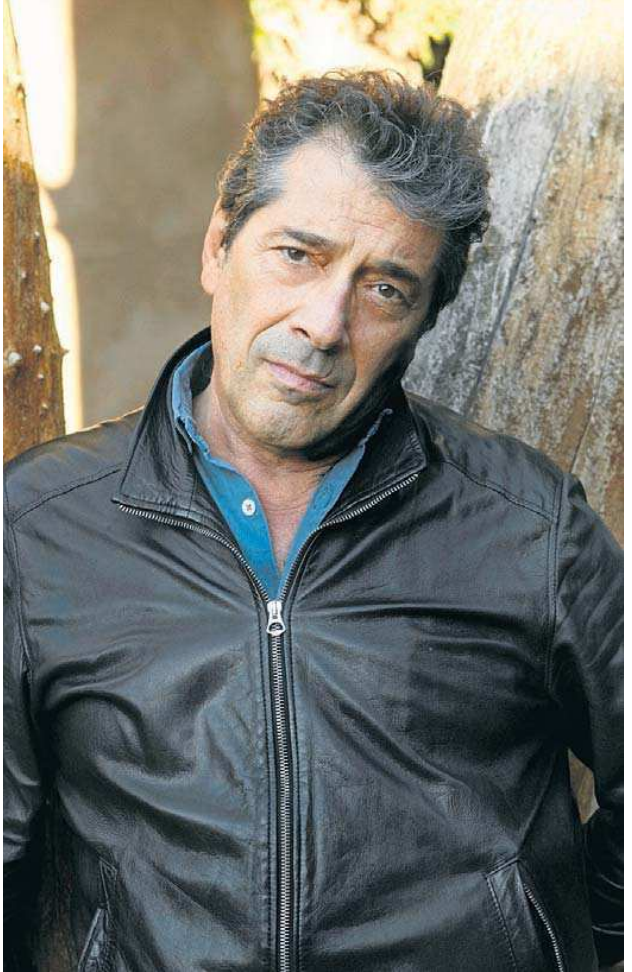
JORDI NOPCA
BARCELONA

La vida de l'oftalmòleg Marco Carrera, protagonista d'*El colibrí* (Perriscope/Anagrama), comença a canviar el dia que el psicoanalista de la seva dona li fa una sèrie de revelacions que el deixen estupefacte. Els secrets que l'un i l'altre han anat acumulant des de fa anys són el punt de partida d'una novel·la que avança i retrocedeix en el temps a partir de capítols, en general breus, que ajuden a confeccionar el collage d'una vida amenaçada per diversos fronts: el de la separació, el dels pares malalts, el de l'ombra de la mort de la germana –i l'intent de reconciliar-se amb el germà, que viu als Estats Units– i el d'haver-se de fer càrrec de la neta.

“Em vaig divorciar fa vint anys –recorda Veronesi–. Vaig haver de canviar de vida a partir de llavors, perquè si no hagués sigut molt infeliç”. L'experiència d'haver de començar pràcticament de zero va afectar també la literatura que escrivia l'autor florentí. El 2005, amb *Caos calmo*, va inaugurar una nova etapa creativa, i la novel·la, a més de merèixer el primer premi Strega de la seva trajectòria –el segon ha sigut per a *El colibrí*–, va ser adaptada al cinema per Nanni Moretti. “Abans la idea de control ho conqueria tot en la meua vida, també la literatura que feia –admet–. Des de llavors em guio pel potencial de les coses”.

Confiança, esperança i angoixa

En el cas d'*El colibrí*, per exemple, Sandro Veronesi va treballar “intentant trencar la tirania del temps cronològic”. És per aquest motiu que cada capítol escull algun o diversos anys de la vida de Marco Carrera, entre el 1960 i el 2030, i hi aprofundeix en formats propers a la narració clàssica, però també a través de cartes, correus electrònics, llistats i converses de WhatsApp. “Vaig anar escrivint la novel·la tal com la llegeix ara el lector, saltant d'un moment a un altre, deixant-me guiar pel que em venia de gust explicar –diu–. Això implicava tenir molta confiança i esperança que me'n sortiria. No sempre era així: a vegades, de nit, l'angoixa m'impedia dormir”. Si hi ha una lliçó que autor i personatge han après al llarg dels anys és que “cal acceptar el que vingui, sigui el que sigui”. Veronesi apel·la a la incertesa del present. “Genera molta frustració i impotència, la pandèmia –explica–. Cada pocs minuts sents la sirena d'una ambulància, és un recordatori dels milers de morts. Encara que tots vulguem protegir-

L'escriptor italià Sandro Veronesi publica *El colibrí*, el segon premi Strega de la seva trajectòria. MARCO DELOGI / PERRISCOPE

nos, a nosaltres mateixos i a les famílies, l'amenaça hi és i no es pot controlar”.

A la novel·la, l'autor fa reviure els traumes del passat de Marco Carrera i l'enfronta a uns quants reptes de present dolorosos. “Aquest llibre surt de la meua part fosca, d'un celler on només creia que s'hi acumulava pols –admet–. No sentim els nostres motors invisibles. Descobrir-los és un petit gest de valor. *El colibrí* m'ha permès veure un sentit d'humanitat que s'amagava dins meu i m'ha tornat més positiu. Si no cregués en el futur no hauria tingut cinc fills”.

Conformar-se amb un mateix

Veronesi reconeix que aquest llibre li ha permès “enfocar la mirada cap al fons” d'ell mateix i despullar-se. “Hi ha genis com Italo Calvino o Giorgio Manganelli que s'han explicat a través del símbol, la metàfora i la fantasia –reconeix–. Jo no soc tan

bo com ells, i m'he de conformar amb mi mateix”. Així, ha fet que el personatge, a diferència d'ell, “jugui bé a tennis i sigui pacient”. “Per a mi, que vaig créixer a la Itàlia compromesa dels anys 70, el canvi continua sent un mite –diu–. En Marco en desconfia, dels canvis. Umberto Eco ja va escriure, el 2006, sobre les guerres i el populisme mediàtic que ens esperaven, avançant-se al seu temps. Tenia raó quan deia que ens encaminàvem cap a la regressió”.

L'escriptor comparteix el missatge d'optimisme d'*El colibrí*: “Anem cap enrere, però sempre som a temps de canviar de rumb”. Una de les grans certeses que l'autor arrossega des de la joventut és el valor de la novel·la. “A diferència de la filosofia, que s'ha anat tancant en ella mateixa, la novel·la continua representant el món i produint grans monuments –assegura–. Hi crec com un boig. I aquesta fe me l'emportaré a la tomba”.